

C SURGÓ ÉS V IDÉKE.

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt 4 kor.)
Negyedévre: (2 kor.) 1 frt
Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkesztő:
Dr. Nagy Sándor ügyvéd
Főmunkatárs: **Szakács Béla.**
Kérletek vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:
Vágó Gyula könyvnyomdája,
hova az előfizetési díjak és a hirdetések küllendők
Hirdetések jutányosan szími atnak.

Diáktartás és a helyi viszonyok.

Lehet, hogy kellemetlen hurokat pengetek, midőn ezt kérdést a szeliőztem; de talán még sem fog ártani, ha pár szót ebben az ügyben szólni fogunk megszívlelésül azoknak, akik a diáktartást illetőleg érdekeltek.

A diáktartást másutt is, nálunk is jövődelmi forrásnak szokás tekinteni. Úgy van! És ebben semmi különös sincs. Minden nem oktandi ember segít magán ügy, a hogy tud vagy lehet: segíteni igyekeznek magukon a csurgóiak is. A lakbér még mindig nagyon magas, az államadó s vele együtt a községi pótlék ijesztő módon növekedik. De fizetni kell a fogyasztási s egyéb adót, bentfoglaltatván az egyébben a már most sem csekély, a roménnyel teljes időben pedig még jobban felesigazandó egyházi adó is. Akarva-nemakarva is hát diák és diák lebeg előttünk, hogy pótoljunk hol erre, hol arra a diákjövödelemből.

Eleddig mind n jól van. De kapcsolatos ezzel olyan is, a mi talán nem egészen jól van és nem különösen egy oly kis városnál, mint mi vagyunk. Ha valahol, úgy egy ilyen kis helyen leginkább feltűnnek a fonákságok és helytelenségek, annál inkább, mert a kávé melletti és talán borozgatás közti

tries-tracsok titokban épenséggel nem maradhatnak

Sajnos, hogy az ily fonákságok nem egészen pusztá festett képek, oly hozzátétellel mégis, hogy sokszor a másikat megszóló másoknál meglátja a szálkát, a maga szemében még a gerendán keresztül is tisztán látni vél.

Igy pl. N-hez nem kevesebb, mint nyolc deák szorult átme ügykedik a szomszéd özvegyasszonyra, mert oda is a valamivel kevesebb köbttartalommal bíró levegőjü két szobába ugyanannyi tanuló lakhelyre talált: holott emitt is, amott is még hat-hat tanuló is sok, sok különösen akkor, ha felsőbb és alsóbb osztályok tanulói kerülnek össze.

De ott van X Ő is tart d ákot; tanítást is ígér a hozzája szállóknak. Az ilyen X gazda még az emittettem N gazdánál is rosszabb. N csak a szomszédokat bírálta, X már többre van feljogosítva, mert ő tanít is.

Mint tarító gazda a tanítás menetét és módszerét jobban érti a professoroknál s kész akár felét is a tanári karnak ügyelgyottnak és kortól elmaradottnak tartani, mert nem az ő methodusa és szája-ize szerint közlik és kívánják a tudományos ismereteket. S a m a legrosszabb: hogy fraternizáló beszélgetések közben a diák is, a

legrátérmettebb tanárimitátor, hol hangával, hol gesztusával kikarikaturázza mesterét, a gazda is minél több szep-lőt igyekszik felfedezni ugyanazon: úgy hogy sokszor valóságos torzkép rajzolódik némely tanárról, kinek folyékony előadása dadogás, szakismerete összekapkodott zagyvalék, rendszeresített idegesség.

Ne higgye, tisztelt olvasó, hogy elfogultság adja tollamra az iménti szavakat. Ha a diákszoba vagy az ebédlő fala beszélni tudnának: sok titkot kifejegetnének ezek, még pedig olyanokat, a melyek az iskolában megeseett egyes rendetlenségek nyitját feltárnák s nem az iskolában keresnők a bűnöst, hanem a lakóházban, melynek a szigorú Cátónak mutatkozó gazdája fő fő intrikus, szeliden mosolygó otthon járó lelke pedig a fő kritikus.

Ez az intrika és kritika hacsak az iskolára szoritkozna, hagyján. De ennél tovább megyen. Még a magán ügyekbe is beleszól, sőt a családi szentélyt sem kiméli. Még szomorubb az, hogy maguk a szülők sem eléggé vigyázatosak e tekintetben. Sőt, mintha csak ők lennének a lángostor tulajdonosai, melyet Petőfink említ, megkorbácsolnák, ha nem is az egész világot, de gyermekeik oktatóit okvetlenül.

Mert bát a fiu nem lehet nem jó

T á r c a.

A jövő század Almanachja.*

Üdvözet a kortársaknak, akikkel szépen be'ouszunk egy új évszázadba. Szokjunk hozzá hogy egy-két hónap mulva XX-ik század emberi leszünk, mi nyitjuk meg a jubilaris évet s a tegnapiól csak így fogunk beszélni: „Emlékszel-e arra, amit neked a múlt században mondtam?” Az ilyen ugrás az 1800-ból az 1900-ba éktelelenül furcsán fog hatni. Úgy fogjuk magunkat érezni, mint az a hívó buddhista, aki épen tizedszer születik újjá, miután lelke átvándorolt virágon, sziklán, állaton növényen.

Felédai még sem fogjuk soha, hogy voltaképen a XIX-ik század gyermekei vagyunk. Ezer szál fűz minket ahhoz a mult-hoz, belőle vettük húsunkat és vértünket. Belőle szivtuk egész kulturánkat. Nem szakíthatjuk el magunkat tőle, mert minden gondolatunk vissza fog minket vezetni a multba. Vannak hidak, amelyek lehetővé teszik a mi mult századbeli időkbe való visszasétálgatást. A legszebb és legfényesebb

* Almanach az 1900 évre. Szerkesztő Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regénytár XV. évfolyam IV.—V. kötet: Singer és Wolfner kiadása. Ára díszkötésben 1 frt.

ilyen híd a mi művészetünk és irodalmunk. Ez az irodalom nem éri meg azt a percet, amelyben az óramutató december 31-én éjféltkor beleszökik az új századba. Ez az irodalom, mint lassan alakuló, fejlődő organizmus megmutatja nekünk, hogy mennyire ugrás nélkül sétálunk át a két ikszes új időkbe. Az írók tükrökészítői a jelennek. Ha szépen egybegyűjük a legjavát annak, amit költői lelki emberek papírra vetnek, megkapjuk a mi korunk hü fotografiáját. Ez a fotografia fog minket emlékeztetni arra, hogy nincs különbség 1900 január eleje és 1899 december 31-ike közt.

Egy ily tükör van előttünk: a Mikszáth Kálmán szerkesztette 1900-as Almanach, amely mindenkör ujvi látogatója a Singer és Wolfnerék híres „Egyetemes Regénytár”-ának. Belőle a modern Magyarország írói szólálnak meg, nem valamennyi, de az elbeszélő mesterek válogatott java. Maga a szerkesztő, irodalmunk becses díszje, kétszeri elmondja a fényes kis kötetben az ő e más és törülmetszett magyar históriát. Ki ne ősmerné a Mikszáth stílust, amelyet oly diadal dal úte'etek át a külföldi irodalmakba is? Hát a ve őt serege, a jelesek egész sora! Tizenöt finom, mesterien készült novella, ötletes rajz, genrekép, elbeszélés, rajz és humoresk sorakozik egymás mellé, az irodalmi Magyarország minden specialitása.

Hányféle temperamentum finom játékaiban gyönyörködünk e kötet 270 lapján!

A humor mesterei közt megint csak Mikszáthot kell itt megemlítenünk, aki „A számár sine curában” címmel eredeti zamatu finom magyar képet vet papírra. Murai Károly eladomázik mulatságosan egy kisvárosi urról, aki véletlenül világtörténelmi hőssé kezd átved'eni szemünk láttára. Gárdonyi Géza az erdélyi esőp kis furdó gazdálkodásáról tíz esetvonással frapáns képet fest. Szomaházy István a fővárosi leány furdókalandját írja meg és fényesen bebizonyítja, hogy a bakfis-álmok roppantul helyhez kötött hűségok. Hevesi József messi ragyogó utra visz minket: a Cipri szigetbeli kék-barlangba, amelyben egy érzelmes szerelmi kaland születik meg. Lovik Károly viszont a havasok közt kőszöl és novellát ír a hegymérő mérnökökről, akik a világtól elvágvá ősember életet elnek.

Látnivaló, hogy az Almanach változatosan mutatja be az életvásárt.

Benickiné Bajza Lenke még messzibb sétára kísér Angliába, ahol egy megtört szív szomorujátéka játszedik le egy templomban. Egy darabka Paris nyílik meg Malonyay Dező piktornovellájában, egy esőp y nkeevilág Sákra kapricióz novelettjében. Élettől sugárzó magyar novellák és rajzok, közvetlen kis mesterművek a Herczeg Felece,

tanuló, hisz a mamája kérdezi ki tőle a leckéket, nem lehet szellemtelen, hisz éjjelutánig is ő az egybegyűlt társaság előtt megbámult szellem, pláne, ha a zongora billentyűkön is tud valamelyes nótát kicsalni ökegyelme.

Igy megy ez s talán, menni fog még hosszú ideig, míg közönségünk az iskolához kellőleg simulni fog, míg az iskola a nagyközönséggel vállvetetten működhetik azon eszmék keresztülvitelében, melyek a nevelés-oktatáshoz okvetlenül fűződnek és okvetlenül fűződniök kell.

A közönségnek s az iskolának emez együttesen való működése ha másutt legalább írott malaszt, nálunk még az sem. Mi csak eszenkedni tudunk a tanulókról és bírálni a tanítókat. Hir szárnyán vinni odább a bűnné nagyított tévedést és semminek látni a tanügy terén működők tudását és érdemét.

Szerencse, hogy a gimnáziummal kapcsolatos internátus jobb jövővel kezd kecsegtetni bennünket. Az internátusnak, ennek a nagyon is üdvös intézménynek felállítása, épen azért, mert sok helybelinek nem tetszik, áldásosnak ígérkezik.

Ma még, mert csak második éve áll fenn, nem pártolja eléggé a vidéki közönség; de majd megjön ennek is az ideje. Kell is, hogy jöjjön. Be fogja látni a fiát Csurgóra küldő szülő, hogy a gimnáziummal egybekötött internátus jobb felügyeletet gyakorol, mint némely atyáskodó lakásadó; be fogja látni, hogy az internátu-beli ifju sokkal immunisabb oly tapintatlan izgatásoktól, melyek a házigazdák otthonánál sarjadzanak. áldatlan fejlődésüknek áldatlan koronáját pedig esetleg az intézet falai között érik el.

De be fogja látni azt is a vidéki közönség, hogy esetleg a legtöbbet ígérő gazdák legkevesebbet adnak, tehát hamis cégér alatt árulnak; és be fogják látni, sajnos, hogy nem a legelső, de legutolsó sorban, hogy a vasutig is el-

gyalogoló diákfogdozók a legkevésbé megbízhatók.

Csurgón még nincs, de reméljük, csak rövid idő kérdése, hogy minden tanuló haza fogja vinni a nyomtatott fegyelmi szabályzatot s odaszegezi valahol a diákszoba falára vagy ajtajára, hogy ő maga is, de még inkább a lakásadó olvassa el és tartsa be az elősoroltakat.

Az ily szabályzat kifüggesztését különösen az utóbbiakra nézve tartom fontosnak. Ez két oknál fogva is fontos: 1) nyomtatásban látja meg a gazda, meddig tarthat a tanuló kimaradása, mikor és meddig tartozik adni pl. világítást; 2) pótoltatik teljesen az intézetnek nyilvános megnyitására való megjelenés az év elején, a melyen közönségünk résztvenni nem szokott.

Hogy még ez utóbbiról szóljak néhány szót: meg kell említenem, hogy a mily páratlan a csurgói diáktartó közönség érdeklődése a diákság iránt augusztus közepétől az iskolai év megnyitásaig, oly rohamosan leszáll ez az érdeklődés a beírások befejeztével.

Pedig mert az iskolai év megnyitása nyilvánosan történik, a diáktartó közönségnek is nyilvánosan kellene kimutatnia, hogy akár önzéstelenség látogatásával, akár való önzéssel ő is részt vesz a megnyitáson s nem pusztán a záróünnepen, melyre tódul hívott és hivatlan; mert egyik örül, hogy haza bocsátott diákjaival ő is — mint volt gazda — vakációzik majd, másik, hogy szónoklást is hall, dalolást is élvez, zenét is izlel és komédiát is lát — a paraszt látogatókra vonatkoztatom ez utóbbit — egész ingyenesen.

Bezzeg, ha az isk. év eleje, ezzel a diáklakások kivétele a hivatalos ünnepi aktussal, illetve utána kezdődnek: ott állana kálvinista templomunkban egy hosszú ünnepies fálanksz és a kik ma fehér hollói az iskolai év megnyitására, azok fekete hollóivá válnának az ünneplésnek.

De elég ennyi. Sokakat illet ez

a most fölvetett néhány sor; de soha azokat, a kik lelkiismeretes sáfároknak bizonyulnak még a diáktartásban is.

Legvégül pedig figyelembe venni kérem, hogy eme megjegyzéseim, hogy úgy mondjam csak töredékes vázlatok sértési szándék nélkül; de nálunk nagyon is aktualisak és aktualisak különösen azoknál, a kik mindent bírálni képesek a tanügy terén: de diákhejházasznál, tanármegszólásnál pedagogiai ismeretük továbbra aligha megy.

A diákkérdésre a közel jövőben talán újra rátérünk, addig is Isten velünk. MATTER JÁNOS

H i r e k.

— **Erzsébet ünnepély.** Wlassich miniszternek rendelete következtében az állami s a felekezeti középiskolák is bizonyos ünnepélyességek mellett kötelek megtartani ezidén is, jövőbe is. Erzsébet napját kegyeletos megemlékezésül boldogult Erzsébet királynénkra. Mert Szt. Erzsébet napja most vasárnapra esik Wlassich rendelete s ezzel együtt a főt, és mélt. püspöki hivatal leirata értelmében hétfőn tartatik meg a kegyelet lerovása. A gimnázium a kegyeletnek egyházi részét már vasárnap rójja le az ev. ref. templomban, hétfőn a másik részt az intézetben. Kalocsay tanár fogja tartani a megemlékező beszédet; lesz egy Erzsébet királynénkra vonatkozó óda elszavalása, lesz gyászdal és szózat éneklés. A tanítóképző-intézet hétfőn előbb az intézetbeli ünnepet tartja meg s utána a templomi részt. Igazán szép, hogy a közoktatásnak mostani ideális vezetője oly híven óhajtja ápolni hazánk védoasszonya iránt évről évre és az ifjuság körében a kegyelet remes érzését; mert tudvalevő, hogy a mily hamar lelkesedünk, oly hamar lu ulunk is, de egyes nagy alakjainkról valómegfelelkezés szintén még hamarosabb szokott lenni.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban azt irtuk, hogy a városunkból nevelésbe elvitt Szerec Rozit nevelőanyja oly súlyosan megverte, hogy a verésbe esetleg belehalhat. Mint biztos forrásból értesülünk, tény az, hogy a kis leányt nevelő anyja hirtelen indulatában megverte, de hogy a verés oly veszélyes kimenetelű lehetett volna, nem felel meg a valóságnak. A kis leányuk már semm; baja.

Gyarmathy Zsigáné, Benedek Elek, Sebők Zsigmond, Lőrinczy György, Bársony István elbeszélései, szines és művészi képei a mi magyar jelenünknek. Az Aimanach tizenöt mozgó tükörben sorjáz felénk a világ ragyogó, hangulatos, vidám és szomorú képeit: világok nyílnak meg előttünk, amelyeket sorra egymásután bensőn megszerettünk. Jó uti portéka, gyönyörködtető és finom, arra az utra, amelyet most megtesztünk az új század felé.

Egy kis izelítőt adunk a pompás kötetből, tessék megkóstolni. A Mikszáth Kálmán előszava álljon itt, amelylyel a kötetet bevezeti:

E L Ő S Z Ó.

Képzletbeli miniszterek.

Közel egy negyedszázada szántom már a fehér „kutyanyelveket“ mint író és mint hírlapíró. Nem bírom magamat egészen odaadni az egyiknek. Ugy vagyok, mint Apaffy Mihály, ki nek kétféle imádságos könyve volt s ha látta, hogy siket fűeknek beszélt fölfele az egyikből, a másik vasárnap elővette a másikat.

De vagyunk így többen, az a baj, hogy sokan, egyszer írók, máskor ujságírók. Egy része kedvtőlésből, de leginkább azért, mert az egyik civilista nem elegendő. Pedig a

két foglalkozás közt nagy a különbség.

Az író a halhatatlanságnak dolgozik, a hírlapíró a holnapi napnak, de a holnapi nap bizonyos, a halhatatlanság bizonytalan. Az író kétségkívül souverain a fantázia birodalmában s alakja sorsát maga intézi, megházasítja vagy lefejezteti őket, a mint neki tetszik, hatalma nagyobb az angol parlamenténél, mert ő fiuból is csinálhat leányt, a hírlapíró ellenben a való életben dolgozik, úti vagy emeli az élő embereket, de egész korlátlanul még se bír a sorsukkal, mert a legmaróbb cikk se törí el a csontját senkinek.

Az ujságírónak ingyen jegye van a vasutakon, a postának ingyen lova van, — a Pegasus. Valóságos király ő, mikor a hátán ül. Csak mikor leszáll róla, akkor kicsiny és boldogtalan. De hát minek száll le? Hja, mert kell, mert épen a boldogtalanság az a rét, ahol a lovacska legelni szeret.

Igy folytathatnám a különbségeket a két foglalkozás közt, felsorolhatnám azokat a kedves bohóságokat, a melyekkel a mi fekete kenyerünk körül van eifrázva, a fjedelmi többszt és a különféle praerogatívákat. De minek? Az olvasó már ebből láthatja, hogy a fantázia országa és az ugynevezett „hetedik nagyhatalom“ különböző szélességi fok alatt fekszik, elűtő éghajlati viszonyokkal s hogy egy kalamáriusból igazítani a kettőt talán sok is egy embernek.

Hát persze sok, de nem lehetetlen. Teringettét, tart az ember magának a két képzletbeli országra, képzletbeli minisztereket... ez az egész. Nekem magamnak is két ilyen fickóm van, egy irodalmi és egy ujságminiszter. Ezek keresik ki a témáimat, propositiókat tesznek, intrikálnak nálam egymás ellen, kontrakarrirozzák egymást s beletanúcsolnak egyik a másiknak a dolgaiba, azonfelül dicsérik a szakmájukat.

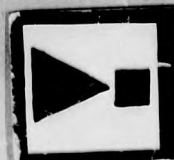
Az ujságminiszterem így szól: — Nincs nagyobb boldogság, mint súlyos argumentumokkal összerombolni egy hatalmas embert.

— Ugyan menjen! Szilágyi azt állítja, hogy a leg-súlyosabb vezércikknél többet nyom a mázsálón egy szunyog teste.

A szépirodalmi miniszterem így szól: — Semmi se ér fel az alkotás gyönyörűségével. Scott Walter egyszer így kiáltott fel: „Ha szép leány kell, írok magamnak egyet.“

— Hja, az Scott Walter volt! Lásza, Jókai már nem tartotta elegendőnek.

Csak képzletbeli miniszterek ugyan, de ezért mégis megvannak beutók a valóságos miniszterek rossz tulajdonságai s már néhányszor esten áldozatul annak, hogy egymás rovására törekessznek érvényesülni. Itt van, hogy meszebb ne menjek, a „Kis primás“ című regényem. Egy helvett' ugy

— **Világ vége.** A tudósok jóslásai f. hó 13 óta szokatlan figyelmet vontak magukra, mert rom kevesebbet adtak tudásra a laikus világunk, mint hogy 13-án, 14-én vagy legkésőbb 15-én másvilágra repjen. Bármilyen hitetlen is manapság az emberiség különösen, ha tudósok jóslataival áll szembe, az ilyen foban járó nagy mordások mégis érthető rettegést öntenek szívébe. 13-án éjjel talán mindenütt lesték a vég elkövetkezését. A másnapi és harmadnapi lehelődésre már gyéren akadtt vállalkozók a kíváncsiak még csak abban az élvezetben sem gyönyörködhettek, hogy a lehullásra ítélt Biela üstökös repülését szemlélhették volna. Ugy látszik több esze volt, semhogy a maga nyugtalanságával a mi nyugalmunkat megzavarja. Ezek szerint áll a világ, forog a keréke, máskülönben lapnak jelen számának már a másvilágon kellett volna megjelennie.

— **Hymen Lang Mór** helybeli kereskedő leányát, Gizella kisasszonyt eljegyezte Steinbock Antal ur Dombóvárról.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m kir. miniszterelnök Somogyvármegyében a lengyeltóti anyakönyvi kerületbe Kovács Lajos körjegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a kálmáncaiba Izák Rikárd, a nagy-harsányiba Hubert Jenő segédjegyzőket, a csokonyaiba pedig Békefi Lipót segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és a lengyeltóti anyakönyvvezetőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **A csurgói választás utójátéka.** A legutóbbi képviselőválasztáson kerületünkben, mint tudjuk, Szalay Károly függetlenségi és Kenedi Géza dr. szabadelvű párti jelöltek állottak egymással szemközt. Noha a választás Szalay Károly javára dőlt is el, a győztes megvesztegetés miatt mégis feljelentést tett egy féltucat kortes ellen a törvényszéknél. A főjelentés következtében a legfelső bíróság vád alá helyezte a korteseket, kik a kaposvári törvényszék előtt megtartott végtárgyaláson megvallották ugyan hogy a pártkasszából kaptak néhány száz forintot fuvarköltség címén való szétosztásra, de azzal védekeztek, hogy ők azt még a választás előtt teljes egészében, visszaszolgáltatták, mert a szavazók „nem igényelték“ a fölajánlott összegeket. A törvényszék ennél

kavarog a mese, hogy egy merész ifjut nemességre emel I. Mátyás király s minthogy a szituáció, a melyben a jutalmazandó vitézi aktus történik egy most élő nemesi család nevéhez vágná legjobban, a jelenlevő újságminiszterem, a kinek mindig vannak protegálni való emberei a Nemzeti Kaszinóban és egyebütt és a ki bomlik egy kis aktualitáért, hozzám hajlik s azt sugja, vegyem csak bátran az illető most szereplő család nevét és előnevét, így még sokkal érdekesebb lesz a történet. Ugy is lett. Persze gondolkodtam, hogy legyen hozzá földterület is: úgy egész gavallérosan, egyik folyótól a másikig.

Hát jól van, egyszer csak kapom a leveleket az illető család tagjaitól, kik közt egy magas udvari tisztviselő és egy igen kiváló politikus is van. Irják, hogy már ők hallottak valamit harangozni a családnak e dicsőletes eredetéről, sőt több mint félszázad óta kutatják, kergetik az erre vonatkozó kutfókat, adatokat, a melyek ime szerencsésen napfényre kerültek a penész alul, — de már most valljam meg stante pede, honnan vettem.

Feleltem aztán a következőket:
(Vége köv.)

fogva az összes vádlottakat fölmentette a vád alól. Szalay föllebbezésére a pécsi tábla részben megváltoztatta az első bíróság ítéletét, amennyiben egyik feljelentette, miután részben beismerésbe volt, 15 napi fogházra átváltoztatandó ötven forint fi és tíz forint mellékpénzbüntetéssel sújtotta. Ez ítéletet aug. 19-én hirdették ki a vádlottak előtt, mire 26-án Szalay folyamodott a törvényszékhez, hogy a táblai ítéletet neki másban adják ki mert meg akarja föllebbezni. A törvényszék az iratokat e helyett fölterjesztette a legfelső bírósághoz, a mely mai ülésében Hieronymi Béla bíró előadása mellett úgy határozott, hogy ezuttal érdemleges ítélet: nem hoz, hanem utasítja a kaposvári kir. törvényszéket, hogy Szalay kézbesítő ívét pótlólag terjeszse föl mert a Kuria meg akar győződni arról, hogy az ítéletet Szalay megkapta-e és ha igen: mikor?

— **Lopás.** Kovács Lajos helybeli lakatos műhelybe e hét folyamán ismeretlen tettes bolopódzott s onn-t két fegyvert és egy bundát elemelt. A tettest nyomozzák.

— **Gondnokság alá helyezés.** A kaposvári kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Tüke Mihály sarkadi lakost tekozlás miatt gondnokság alá helyezte.

— **Közigazgatási ülés.** Somogyvármegye közigazg. bizottsága — mint Kaposvárról jelentik — tegnap tartotta Tallján Gyula főispán elnöklésével rendes havi ülését. A pénzügyigazgató jelentése szerint 123 024 forint állami adót fizettek be, tehát 11 855 forinttal kevesebbet, mint a múlt év hasonló hónapjában. A közegészség állapota kedvezőtlenebb, mint a múlt hóban; a fertőző betegségek száma emelkedett. Végül több föllebbezést intéztek el.

— **Kisfaludy Sándor háza.** Szomorú hír érkezik arról a kiesinyke sümegi udvarházról, melynek kertjében Himfy keserveit és boldogágát foglalta csengő rimkbe Kisfaludy Sándor. A kis tuzskulánomot a Zalamegyei Takarékpénztár november hó 16-án dobrautteti pár száz forint miatt. A szabadságharc után ez a ház nyújtott menedéket a legvármerebb huszártisztek egyikének, Kisfaludy Móríc dandárparancsnoknak, ki 1849. májusában a Nemzeti Kaszinóban késznek nyilatkozott néhány száz huszárral betörni Ausztriába s Grácból haza hozni az ott fogva tartott gróf Batthyány Lajost. A budapesti újságíró-egyesületek elnökei, Rákosi Jenő és Vészi József megtesznek mindent, hogy a költő rokonai (Kisfaludy Móríc özvegye és gyermekei) ne maradjanak hajlék nélkül. Az a tervük, hogy a sümegi udvarházat megvásárolják, épp úgy, mint megvettek annak idején a nagykőrösi Petőfi-házat.

— **Zrinyi-szobor Szigetvárott.** Nemrégiben az előkelő fővárosi képes hetilapok szép reprodukcióban bemutatták a magyar közönségnek Róna Józsefnek szoborművét, a tiz szobor elsőjét, amely a mester műtermében immár készen áll az öntésre. A szobor általános felhívást keltett nemcsak Budapesten, hanem mindenütt, ahol a művészet iránt érdeklődnek. Szigetvárott is, amelynek polgárai büszkén és hazafiasan melengetik a maguk körében a szigetvári hős emléket. Szigetvár hazafias polgársága a szobor képeinek impressziója alatt elhatározta, hogy Róna e művének bronz mását megszerzi és a város dicsőségére és a halhatatlan hős emlékének hű melengetésére fölláttatja azt. Szigetvárott Zrinyi emléket hirdeti ugyan már egy emlékmű, egy közönséges homokból faragott oroszlán, de ezt az idő már nagyon kikezdte. Zrinyi emlékéhez azonban nem méltó ez a pusztulófélben levő mű s azért elhatározta, hogy a tiz szobor elsőjét bronzba öntve állíttják Szigetvár valamely nevezetes helyére. A derék polgárok nemsokára megindítják a gyűjtést, hogy

beszerezhessék Róna József budapesti szobrának bronz mását.

— **Bankfiók Kaposvárott.** A pécsi kereskedelmi és iparkamara egyik nemrégiben tartott ülésében foglalkozott a kaposvári kereskedők és iparosok kérvényével, melyben azok Kaposvárott egy bankfiók felállítását kérték. A kamara a kérelmet pártolól fogadta s most a kaposváriak küldöttségileg is tolmácsolták kérelmüket a kereskedelmi miniszternél. A küldöttség jó fogadtatásra talál s így az Osztrák-Magyar bank a jövő évben Kaposvárott a bankfiókot szervezni is fogja.

— **Pályázat.** A kaposvári kir. törvényszéknél egy jegyzői állás van üresedésben. Pályázati kérvények a kaposvári királyi törvényszék elnökéhez adandók be két hét alatt.

— **Uj vasut.** A képviselőház hó 15-én tartott ülésében a szigetvár kaposvári vicinális vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot vita nélkül elfogadta.

— **Baleset a Balatonon.** Cimmerman Gusztáv kaposvári kereskedősegéd Fonyódról a tulsó partra utaztában a hajóról a vízbe esett. Szerencsésen kimentették ugyan, de súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Névmagyarosítás.** Sziffel Géza, kaposvári illetőségű, ugyanottani lakos Törökre változtatta nevét belügyminiszteri engedéllyel.

— **Miként lehet a táviratok elvisezése és elferdítése ellen védekezni?** Az államkincstár a Táviratüzleti Szabályok 6-ik §-a értelmében nem vállal felelősséget és jótállást azon károkért, melyek a táviratok elvisezése, elkésése, vagy elferdítése következtében támadhatnak. Gondoskodott azonban arról, hogy a táviratozó közönség táviratainak kézbesítéséről a címzett hozzájárulása nélkül meggyőződhetessék, illetve táviratát az elferdítés ellen biztosíthassa. Minthogy e módozatokat a nagy közönség, a mint a tapasztalat mutatja, nem igen ismeri, azokat a közönség érdekében alább közöljük: 1) Ha a táviratot küldő egyén arról akar meggyőződést szerezni, hogy távirata tényleg kézbesített-e, ezt kétféle módon érheti el. Nevezetesen kaphat erről értesítést távirati uton vagy postán. Előbbi esetben táviratának címe elebe (P. C.) jelzöt ír és a távirati értesítésért 10 szavú távirat díjának megfelelő összeget fizet; utóbbi esetben pedig a cím elebe (P. C. P.) jelzöt ír és a postai értesítésért 25 krajcárt fizet. 2) Ha a táviratát az elferdítés ellen kívánja biztosítani a cím elebe: (P. C.) jelzöt ír mely esetben távirata tartalmát az összes kezelő hivatalok egymás közt összeolvasás által egyeztetik. Az összeegyeztetésért az eredeti távirat díjának egynegyede részét kell fizetni.

C s a r n o k.

Szeretteim sirhalmára.

Ott a távol messzeségben,
Viruló kis domb tövében,
Árván áll egy sirhalom.
Gondos kéz nem ápolgatja,
Nincs ott, aki sirhatja
Csak a szentelt fájdalom.

Bús kőrifák hajlott ága,
Nefelejts szelid virága
Némán fognak ott kezét.
Szivárványos őszi harmat
Virágbimbót hűn takargat
S ontja rá a könnyeket.

Kőrifának hajló ága,
Nefelejts szelid virága
Vagy te árva életem,

Őszi harmat szivárványa,
Megtört napnak bús sugara
Fajón néző két szemem.

Itt a távol messzeségben
Zajgó nép közti nagy tömegben
Bús lelkeim irt nem talál
Veletek míg nem egyesít,
Míg bozzátok el nem segít
Zord kezével a halál.

Földes Lajos.

A megtért fiu.

(Folytatás.)

Egyszer beállt a mesterhez egy nyulánk, szőke férfiu; piros-pozsgás, friss arcú! Böhökös figura volt s csak törte a magyar beszédet, úgy hogy Erényi csaknem az arcába kacagott.

A nevetési ingere azonnal elmúlt, amikor az angol, aki John Smith, londoni gyárosnak mutatta be magát, jelentékeny rendelést tett, tudakozódván az ára után, (melyet a mester szándékosan túlmagasra szabott, mert a szőke fiatal ember külseje egyáltalán nem keltette a komoly vevő benyomását) és az angol a kívánt összeget azonnal készpénzben a kormos asztalra leszámitotta.

— Készpénzben, levonás nélkül és előre! Ezt csak egy hóbortos anglius teheti nálunk gyakran még utólagosan se fizetnek, gondolta magában a mester. De nagyon meg volt elégedve és csak az volt a kívánsága, bárha több ilyen üzletfél szerencsétlene meg.

Mr. John Smith merev, de nem barátságatlan tekintettel szemlélte a szép Mariskát, aki a mellette levő szobában varrógépe előtt ült, megszorította a mester és feleségének kezét, úgy hogy csontjaik ropogtak és rövid bucsuzás után távozott.

Erényi foganatosította a megrendelést s néhány hónapig nem kapott hírt Londonból. Egyszerre csak nagyobb rendelés jött onnan, annak a banknak a megjelölésével, ahol az érte járó összeg felvehető. Az első munka tehát, habár kissé drága volt, mégis tetszett a londoni urnak! Ferenc mester kedélye fölvidult, ha arra gondolt, hogy ez az üzleti összeköttetés, mely háromszor annyit jövedelmezett, mint rendes munkája, állandóvá válhatik. Most már Mariska se törje magát annyira a munkában.

De Mariskát most ép oly kevéssé lehetett ettől visszatartani, mint előbb. Csaknem azt a benyomást keltette, hogy szakadatlan munkájával titokban rágódó fájdalmát akarja elnémítani.

Múltak hetek, hónapok. Ekkor egyszer váratlanul betoppant ismét Mr. John Smith, a londoni üzletbarát. Alig vetett egy pillantást a mesterre, aki örvendő elibe sietett, hanem egészen odarohant a lakószoba ablaka elé.

— Hol a lady? kérdezé, amikor nem látta Mariskát, fontos beszélni valóm van velé.

— A Mariskával?

— Yes, yes, Mari, Mariska!

Az öreg nagyon elbámult, hogy a nyulánk egyszerre a leányával akar üzleti ügyet megbeszélni, de engedett a készpénzben fizető Mr. Smith kívánságának. Kihívta Mariskát, aki elpirult a firkészé, de végtelenül jószágos tekintet elől, mely az angol szürke szeméből reá sugárzott.

S most igen különös társalgás indult meg. Türedékes beszédmodorában az angol elmondta „fontos beszélőivalóját.” Meglehető en soká tartott, míg megértették és akkor is mindig azt hitték még, hogy nem jól hallottak. De semmi kétség: Mr. John Smith a londoni üzletbarát, a szép Mariska kezéért esdekelt és engedelmet kért, hogy vagyoni viszonyait kimutathassa.

A mester annyira meglepődött, hogy hűledezve a falhoz támaszkodott, a mesterné hangosan magasztalta a nagy szerencsét és átölelte leányát. Ez azonban nyugodtan és halottlelványan állt ott és csak némán rázta a fejét.

Ez eszméletre ébresztette az apát.

— Micsoda, Mariska, te nem fogadod kész örömmel ezt az ajánlatot?

Mariska szomorúan, de szilárdan nézett atyjára.

— Nem atyám, nem vagyok képes azt elfogadni. Nem akarok egy becsületes férfút mecsalni, mert itt benn — kezét mellére tette — másnak a képe van kitörü hetetlerül bevésve.

— Tivadar?

— Igen Tivadar, édes száleim! Sohasem fogom elfelejteni, bármi törtent is és kérék benneteket, te kényszerítetek, hogy másnak nyujtsam a kezemet. Tudom nem bírhatnám el soká és csakhamar nyugalmat és békét kellere keresnem — a Dunában.

A sülők ettől a nyugodt, de megváltozhatatlan elhatározásról tanuskodó nyilat-zattól egészen megzavarodtak s afg jutottak szóhoz. Legkevesbbé hozta ki sodrából e nyilatkozat Mr. John Smithet.

— Well, well, bölintgatott a fejevel, mintha most már a tényállást teljesen kiderítette volna. Lady Mariska mást választott, neki nem kell féjjele egy John, hanem egy Tivadar. Kérem — s udvariasan meghajolt — szolgálhatok, van Tivadar is rak-táramon.

Az újlet ajtajához lepett s jelt adott. K. esiajtó heves kinyitása és becsapása hallat-szott s a következő pillanatban egy csinos fiatal ember rohant le.

Arca halvány volt, kezei reszkettek, amikor a mester jobbjá után nyult, aki nem vonta azt vissza.

— Tivadar! nyugótt az öreg, Tivadar, mit tettel velünk!

Ez szó nélkül lehajolt az öreg mester kezé fölé és hullatta könnyeinek árját. Kevés vártatva fölemelte arcát és Mariska elé lépett, akit atszellemül tekintettel szemlélte.

— Mariska, mondá benső fölindulástól remegő hangon, ne irtózzál a kezem érintésétől és ön anyám, fordult a meghatott mesternéhez, ne húzódjek előlem! Egy istentől elhagyott pillanatban sokat, mindent keckára tettem és elvesztettem. De bünhődtem, szenvedtem és kerestem az alkalmat, hogy életet embertársaimért feláldozhassam!

Mr. John Smith komoly fejbölintással megerősítette ezt

— Isten megbocsátott nekem, folytatá, nem fogadta el áldozatomat és később munkámat bő áldással halmozta el, úgy hogy bünyömnek legalább azt a részét, mely pénzzel pótolható, jóvá tehetem. Barátom kipuhalt titket, édeseim; téged is, Mariskám, akinek képe sohasem hagyott el és kétségbeeséstől meg öngyilkosságtól mentett meg, próbára tett. És most adjatok alkalmat annak bebizonyítására, hogy megint ember let belőlem, aki tisztességes emberek közé mehet.

— Az elvesztelt fiuak megbocsátottak. Ferenc mester házába és a szép halvány leány szívébe ismét bevonult a boldogság és a fővárosi élet egyik gyakran előforduló kis tragédiáját legközelebb házysság fogja vidáman befejezni.

V É G E.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— B. E. Dolgozata irányán'l fogva sehogysem illik lapunk keretébe.

— B. J. Kevésben sokat! Ön sokbat semmit! Kiderül még . . . . Lehet, de ennek a versnek aligha.

— Bohó. A beküldöttekhez hasonló mit is tudunk. Ime:

Kimondhatom eleve:
Jó a szőlő e leve.

vagy:

Erre jön a kedves erre,
Ha megjön a kedve erre.

De az ilyeseknek vicclapban a melegágya.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság, mint szövetkezet
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 27.

Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák elhullása következtében beállott károsotok megtérítésére.

Kártérítési igénye fenáll:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet **kényszer-vágást** kénytelen elrendelni.

A DIJAK RENDEIVÜL MÉRSÉKELTEK.

Az intézet élén állanak, báró **Sztojanovits György**, földbirtokos, elnök, báró **Ambrózy Gyula**, földbirtokos, gróf **Bethlen Balazs**, es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. **Béldy László** országgy. képviselő, földbirtokos, **Chernel György**, es. és kir. kamarás, orsz. képviselő, földbirtokos, báró **Josika Gabor** es. és kir. kamarás, orsz. képviselő, földbirtokos, gróf **Korniss Károly**, főrendiházi tag, földbirtokos, báró **Nyáry Béla**, es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf **Ráday Gedeon**, földbirtokos, dr. **Simay Adár**, a „Magyar agrár- és járadékbank r. t.” gazdasági tanácsosa, dr. **Tetétleni Armin**, ügyvéd, **Tahy István** es. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület” alelnöke, földbirtokos, **Zaleski Jenő** földbirtokos, dr. **Pajor Ignác** földbirtokos, intézeti igazgató, **igazgatósági tagok.** Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökség.

23-25

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Egy, esetleg két, jó házból való fiu, lapunk kiadóhivatalában mint tanuló azonnal felvétetik

Kiadó laptulajdonos:
Vágó Gyula.